

1. Brakteát

- a) Mince, jednostranná z tenkého plechu, ražená od poloviny 12. století, v Čechách asi od r. 1210 do r. 1300.

2. Cetka

- c) Výraz cetka vychází z latinského pojmenování pro minci nízké hodnoty, pětník (quintus). Mince měly nízkou hodnotu, a proto je lidé využívali také jako knoflíky.

3. Duhovka

- a) Lidový název pro keltské mince (statéry) byl odvozen od pověsti, že tyto mince vznikají v místě, kde se duha dotýká země. Ve skutečnosti se jedná pravděpodobně o to, že byly tyto zlaté mince nalezeny na rozoraných polích omyté končícím deštěm a ozářené sluncem.

4. Grešle

- a) Původně název vznikl z německého Gröschlein, grošík. Mince se razily od 16. století, 1 tolar se rovnal 84 grešlím. Za vlády Marie Terezie a Josefa II. byla v Rakousku grešle ražena ve Vídni, v Praze a ve Smolníku, a to z mědi – na rozdíl od dosavadního zvyku razit peníze ze stříbra. Kvůli ražbě z méně hodnotného kovu měla mince nízkou hodnotu, a proto se objevilo úsloví „nestojí ani za zlámanou grešli“. Rovněž označení „držgrešle“ vyjadřuje značně spořivého až skrbliového člověka, který nehodlá utratit ani tak nicotnou minci, jakou byla grešle.

5. Groš

- b) Název vznikl z latinského denarius grossus, tj. těžký, tlustý denár. Tato mince se objevila jako předzvěst mezi italskými ražbami z 12. století. Počátek skutečného groše se však datuje k roku 1266, kdy nechal francouzský král Ludvík IX. (1266–1270) razit ve městě Tours těžké stříbrné mince – latinsky nazývané grosus denarius turnosus (gros tournois čili tourský groš). Tourský groš měl hmotnost 4,22 g a rovnal se 12 tourským denárům. Stal se postupně vzorem pro velký počet měnových jednotek a v různých proměnách se používá dodnes.

6. Haléř

- b) Vznik názvu haléř je datován do začátku 13. století do mincovny ve švábském městě Hall, kde se začaly razit drobné stříbrné mince. Tyto byly pojmenovány podle místa svého vzniku – latinsky hallenses, německy Haller, Häller a posléze česky haléř. Vzhledem k původní hmotnosti 0,55 g je zřejmé, že se jedná o drobnou minci (zprvu část feniku), která se stala tak oblíbenou, že ji do svých měnových soustav zavedla řada dalších vydavatelů a zemí. V českých zemích byla ražena již od roku 1384. V roce 1892 se stala stým dílem nově zavedené jednotky – rakousko-uherské koruny. První československou haléřovou mincí byl dvacetihaléř s datem 1921.

7. Kilo

- c) Vychází zřejmě z přepočtu 100 dkg = 1 kg (kilogram) a odtud pak 100 korun je lidově označováno jako kilo.

8. Koruna

- a) Název vznikl pojmenováním znaku panovnické moci – královské nebo císařské koruny. Původně ji zavedly země, které byly monarchiemi. Za nejstarší je považována francouzská couronne a dále anglická crown. V Evropě je koruna měnovou jednotkou v Dánsku (a Grónsku), Švédsku, Norsku a na Islandu a Faerských ostrovech.

9. Litř

- a) Název je odvozen z jednotky objemu 1 litř.
1 litř = 1 000 ml, tedy v přeneseném významu
1 litř = 1 000 Kč.

10. Státovka

- c) Jedná se o papírové platidlo vydané státem (na rozdíl od bankovky). Označení státovka je většinou na platidle uvedeno, nebo z kontextu či jiných údajů lze usuzovat, že se jedná o státovku: např. je většinou uvedeno „vydalo ministerstvo financí...“, nebo jiný údaj, z kterého je patrné, že platidlo bylo vydáno ministerstvem financí, tedy vládou (státem).

